

РЕПУБЛИКА СРПСКА ВЛАДА

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ПРЕДМЕТ: Мишљење на Нацрт закона о политичким странкама у Републици Српској

На основу члана 15. став 1. тачка д) Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 78. став 1. тачка 4) Пословника о раду Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 123/18), а у вези са чланом 189. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 66/20), Влада Републике Српске, на 168. сједници, одржаној 5.5.2022. године, **даје сљедеће**

МИШЉЕЊЕ

Влада Републике Српске размотрила је Нацрт закона о политичким странкама у Републици Српској, који је упућен у скупштинску процедуру од стране народног посланика Перице Бундала, у складу са чланом 185. Пословника Народне скупштине Републике Српске.

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 5. ал. шеста и седма Устава Републике Српске, којима је утврђено да се уставно уређење Републике Српске темељи на вишестраначком систему, парламентарној демократији и подјели власти, у члану 31. став 1. Устава, којим је загарантована слобода политичког организовања и дјеловања у складу са законом, и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава, према којем Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Нацртом закона уређује се оснивање и правни положај политичких странака, упис и брисање из Регистра, престанак рада политичких странака и друга питања од значаја за рад политичких странака у Републици Српској.

Разлози за доношење овог закона, према наводима предлагача, огледају се у потреби доношења новог закона, с обзиром да су одредбе Закона о политичким организацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 15/96 и 17/02) у значајном дијелу превазиђене, а либерални услови за оснивање политичких организација, које важећи закон прописује, утицали су на постојање великог броја политичких странака. Такође, предлагач Закона истиче, да је то отворило простор за изборне манипулације и довело до нестабилности законодавних тијела.

Предложена законска рјешења у Нацрту закона о политичким странкама у Републици Српској, значајно се разликују у односу на важећи закон у погледу услова за оснивање политичке странке, односно политичке организације, надлежности за спровођење поступка регистрације политичке странке и, поред осталог, уводе се нови институти као што је „обнова уписа странке у Регистар“ и „удруживање и спајање политичких странака“.

Тако члан 8. Нацрта закона предвиђа да политичку странку може да оснује најмање 5.000 пунољетних и пословно способних држављана Републике Српске, која одредба, када је у питању број оснивача политичке странке вишеструко подиже минимум броја оснивача, те прописује и додатан услов за оснивање странке, а истовремено не даје рјешење на који начин и којим исправама се доказује услов да су оснивачи странке „пословно способни држављани Републике Српске“, што наведену одредбу закона чини непотпуном.

Надаље, спровођење поступка регистрације политичке странке и вођење регистра политичких странака даје се у надлежност Министарству правде, за разлику од важећег закона, у складу са којим се политичке странке региструју у суду који води и Регистар странака. Досадашња пракса у спровођењу овог закона није дала разлоге да се доведе у питање надлежност суда за спровођење поступка регистрације политичких странака, односно вођење регистра истих. С тим у вези, потребно је имати у виду да је за регистрацију удружења и фондација, такође надлежан суд у складу са Законом о удружењима и фондацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 52/01 и 42/05). Исто тако, приликом регистрације привредних друштава надлежан је Окружни привредни суд у складу са законима који регулишу ту област. Осим наведеног, истичемо да су, у складу са чланом 16. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/18, 111/21 и 15/22) политичке организације у дјелокругу послова Министарства управе и локалне самоуправе, па када би дошло до опредјељења да се регистрација политичких странака врши од органа управе, умјесто суда, те послове би у складу са надлежностима обављало Министарство управе и локалне самоуправе, а не Министарство правде, како то предвиђа предложени закон.

Поред наведеног, чланом 10. став 3. овог закона, регулише се да грађанин који је био оснивач политичке странке нема право оснивања нове политичке странке, уколико од оснивања раније политичке странке није протекло четири године и истовремено уводи санкције за кршење ове одредбе, које одредбе, сматрамо, задиру у Уставом Републике Српске гарантоване слободе политичког организовања и дјеловања, те права равноправности и једнакости грађана пред законом.

Исто тако, члан 29. став 5. Закона предвиђа да су обавезе обнове уписа у Регистар политичких странака ослобођене оне странке чији су кандидати на посљедњим изборима освојили најмање један мандат посланика у Народној скупштини Републике Српске или Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ. Ова одредба задира у Уставом загарантована права на једнакост у слободама, правима и дужностима и једнакошћу свих пред законом (члан 10. Устава), с обзиром на то да предвиђа повољнији положај оних политичких странака које су оствариле одређени политички успјех на два наведена нивоа власти, те се остале политичке организације, укључујући и оне које су одређени резултат оствариле на другим нивоима власти (на нивоу јединица локалне самоуправе) дискриминишу.

Такође, из предложеног закона произлази да ће се више питања из садржаја овог закона (начин уписа и вођење регистра, садржина и изглед пријаве за упис и сл.) ближе уредити подзаконским актима, не одређујући које подзаконске акте за спровођење овог закона је неопходно донијети, што предложени закон оставља непотпуним и у дијелу потребне подзаконске регулативе.

Приликом израде овог нацрта нису испоштоване нормативнотехничке одредбе Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14) које се односе на начин означавања глава као класификационих јединица.

Након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Нацрт закона о политичким странкама у Републици Српској, нису установљени секундарни обавезујући извори права Европске уније релевантни за предмет регулисања овог нацрта. Због тога у Изјави о усклађености стоји оцјена „непримјењиво“. Предметним законом предлагач је узео у обзир члан 12. Повеље Европске уније о основним правима, који прописује слободу удруживања сваком лицу (нарочито у области политике), као и њему сродан члан 11. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, о слободи окупљања и удруживања, те члан 20. Универзалне декларације о људским правима.

Имајући у виду све напријед наведено, мишљења смо да предложени закон не регулише на адекватан начин област политичких странака, а нарочито питања њиховог оснивања и регистрације и исти је у супротности са Уставом Републике Српске и Законом о републичкој управи.

Број: 04/1-012-2-1442/22

Датум: 05.05.2022. године

ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДЕ

Радован Вишковић

